

Príspevok k poznaniu rozšírenia netopierov v Liptovskej kotline

Blanka LEHOTSKÁ¹ & Roman LEHOTSKÝ²

¹ Prírodovedecká fakulta UK, Mlynská dolina B-2, SK-842 15 Bratislava, Slovensko
² Iuventa, Karloveská 64, SK-842 58 Bratislava, Slovensko

Contribution to the knowledge of bat distribution in the Liptovská kotlina Basin (N-Slovakia). During the camp of nature conservationists in July 1995 in Kvačany, the chiropterological section was working, among others. We were looking for bats in lofts of churches in the Chočské vrchy Mts and Liptovská kotlina Basin. We also netted the bats at the Liskovská jaskyňa cave. Occurrence of 6 bat species was recorded in the territory: *Myotis myotis*, *M. mystacinus*, *M. daubentonii*, *Eptesicus serotinus*, *Vespertilio murinus* and *Plecotus auritus*.

Chiroptera, Liptovská kotlina Basin, Liskovská jaskyňa cave, distribution

Počas trvania 31. stredoslovenského tábora ochrancov prírody v Kvačanoch 15. – 22. 7. 1995 pracovala aj chiropterologická sekcia, ktorá pozostávala z členov bratislavskej ZO SZOPK Miniopterus. Jej cieľom bolo v rámci časových možností uskutočniť základný faunistický prieskum chiropterofauny okolitého územia.

V zmysle orografického členenia Slovenska (Kroupová 1980) je skúmané územie tvorené časťami viacerých orografických celkov. Sú to: Chočské vrchy (170), Liptovská kotlina (251) a Podtatranská brázda (650). V databanke fauny Slovenska dané územie zasahuje do nasledovných faunistických štvorcov: 6783, 6883, 6982 a 6984.

Na monitorovanie sme použili viac metód. Išlo hlavne o kontrolu podkrovných priestorov kostolov, kaplniek a zvoníc, ako potenciálnych úkrytov letných samičích kolónií s mláďatami alebo solitérnych jedincov a odchyt do nárazových sietí – netting. Na odchyt bola použitá japonská nárazová sieť s dĺžkou 3 m, výškou 1,8 m a veľkosťou oka 15 mm. Okrem ďalších miest bola sieť nainštalovaná aj pred vchodom do Liskovskej jaskyne. Zaznamenávali sme dĺžku predlaktia odchytených netopierov, ich hmotnosť a pohlavie. Priebežne bola na tejto lokalite vykonávaná aj fotodokumentácia. Okrajovo bola použitá aj metóda determinácie prítomnosti netopierov pomocou ultrazvukového detektora. Na výskume spolupracovali: B. Kollerová, J. Kollerová, J. Lysý, E. Raffayová a J. Taliga.

Už v staršej literatúre môžeme nájsť niektoré údaje o výskyte netopierov v tejto oblasti. Kocyan (1887) sledoval výskyt cicavcov v údolí Oravy a v okolí Zuberca, Zakopaného a Koscieliska. Podarilo sa mu tu zaznamenať aj 7 druhov netopierov (*Rhinolophus hipposideros*, *Myotis mystacinus*, *Vespertilio murinus*, *Pipistrellus pipistrellus*, *Eptesicus serotinus*, *Eptesicus nilssonii* a *Plecotus auritus*). V Smrečanoch Kohút (1992) našiel na povale a vo veži evanjelického kostola niekoľkých samcov druhu *Myotis myotis*. Pretože sa tam nachádzalo aj pomerne veľké množstvo guána, predpokladá, že povala býva osídľovaná aj samičou kolóniou. Najviac údajov pochádza z Liskovskej jaskyne. Gaisler & Hanák (1972) tu koncom 60. rokov zaznamenali zimujúce jedince druhov *Rhinolophus hipposideros*, *Myotis myotis*, *Myotis blythii* a *Plecotus austriacus*. Počet zimujúcich netopierov obyčajných sa pohyboval v rozmedzí 64–241 jedincov. Kohút (1992) zaznamenal v roku 1991 zimovanie už len 36 jedincov druhu *M. myotis*. Okrem tohto druhu tu našiel len jednotlivé exempláre druhu *Myotis daubentonii*. Danko a Pjenčák (Uhrin [ed.] 1994) tu v zimnom období 1993/94 vykonali zimné sčítanie. Okrem druhu *M. myotis*, ktorý výrazne prevládal, tu zimovali aj *Myotis blythii*, *Barbastella barbastellus* a *Plecotus austriacus*. Celkove však nebola do roku 1995 tomuto územiu z chiropterologického hľadiska venovaná väčšia pozornosť.

Tab. 1. Výsledky kontroly podkrovných priestorov
 Tab. 1. Results of checks in lofts

| obec / village | objekt / building | DFS | dátum / date | netopiere / bats |
|------------------|-------------------|------|--------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Habovka | kaplnka | 6783 | 17.7.1995 | – |
| Habovka | kostol | 6783 | 17.7.1995 | <i>Myotis myotis</i> (2 ex.) |
| Liptovská Kokava | rím.-kat. kostol | 6984 | 20.7.1995 | <i>Myotis myotis</i> (1 ex.) <i>Myotis</i> sp. (1 ex.) <i>Plecotus auritus</i> (10 ex.) |
| Liptovská Kokava | evanjel. kostol | 6984 | 20.7.1995 | <i>Plecotus auritus</i> (19 ex.) |
| Pribylina | farský kostol | 6984 | 20.7.1995 | <i>Myotis mystacinus</i> (1 ex.) |
| Pribylina | evanjel. kostol | 6984 | 20.7.1995 | <i>Myotis myotis</i> (1 ex.) |
| Smrečany | kostol | 6883 | 19.7.1995 | – |
| Smrečany | kostol | 6883 | 19.7.1995 | <i>Vespertilio murinus</i> (1 ex.) |
| Trstené | kostol | 6883 | 19.7.1995 | – |
| Vavrišovo | kostol | 6984 | 20.7.1995 | – |
| Zuberec | kostol | 6783 | 17.7.1995 | <i>Myotis myotis</i> (1 ex.) <i>Myotis</i> sp. (1 ex.) |
| Žiar | zvonica | 6883 | 19.7.1995 | – |

Spolu bolo skontrolovaných 12 podkrovných priestorov (tab. 1). Z tohto počtu sme zaznamenali netopiere v siedmich objektoch. Najhodnotnejšie boli nálezy dvoch kolónií druhu *Plecotus auritus* s mláďatami v obci Liptovská Kokava a exemplár pomerne vzácného druhu *Vespertilio murinus* v Smrečanoch. Vykonaná bola aj kontrola Liskovskej jaskyne. Počas jej zbežnej prehliadky sme v nej netopiere nezaznamenali. Nettingom sa však podarilo odchytiť 12 exemplárov 4 druhov netopierov (*M. myotis*, *M. daubentonii*, *E. serotinus* a *P. auritus*). Väčší počet kocajich samíc druhu *M. daubentonii* poukazuje na prítomnosť samičej kolónie s mláďatami v blízkom okolí jaskyne. Ďalšie nettingové akcie realizované v tesnej blízkosti táboriska a pri mlynoch v Kvačianskej doline boli, napriek potvrdeniu lovnej aktivity netopierov detektorom, neúspešné. V Kvačanoch bol ornitológmi pri nettingu (Krištín in verb.) odchytený 1 exemplár netopiera vodného (*M. daubentonii*).

Na skúmanom území sme celkove zaznamenali 6 druhov netopierov. Boli to: netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier vodný (*Myotis daubentonii*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica pestrá (*Vespertilio murinus*) a ucháč svetlý (*Plecotus auritus*). Priamo v tábore sme uskutočnili malú výstavu fotografií netopierov a pomôcok používaných pri chiropterologickom výskume. V jej závere sme odpovedali prítomným na položené otázky. Časť výsledkov bola poskytnutá Štátnym lesom TANAP-u sídliacim v Tatranskej Lomnici.

Literatúra

- GAISLER J. & HANÁK V., 1972: Netopýři podzemních prostorů v Československu. *Sborn. Západočes. Mus., Přír., Plzeň*, 7: 3–46.
- KOHŮT J., 1992: *Netopiere stredného Liptova*. Diplomová práca. Katedra zoológie, PRIF UK, Bratislava, 30 pp.
- KOCYAN A., 1887: A Magas-Tátra északi oldalán élő emlősök. Die Säugethiere der Nord-Tatra. *Természeti Füzetek*, 11: 1–11, 41–50.
- KROUPOVÁ V., 1980: Topografické podklady Databanky fauny Slovenska. *Správy Slov. Zool. Spoloč.*, 7: 23–27.
- UHRIN M. (ed.), 1994: *Výsledky sčítania netopierov v zimoviskách Slovenskej republiky 1993/1994*. Unpubl. manuscript, 8 pp.

došlo 14. 5. 1999

obsah

| | |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BÁRTA Z., BENDA P. & FABIÁNEK O.: Netopýři okresu Děčín | 3 |
| BIHARI Z. & GÉCZI I.: Monitoring of church-dwelling bats in the territory of Zemplén Mts (Hungary) between 1989 and 1998 [Výsledky monitorování kostely využívajících druhů netopýřů na území Zemplínských vrchů (Maďarsko) mezi lety 1989 a 1998] | 13 |
| BOBÁKOVÁ L. & HAPL E.: Netopiere Národného parku Malá Fatra | 19 |
| DANKO Š., PJEŇČÁK P. & MATIS Š.: Doterajšie poznatky o faune netopierov slovenskej časti Pienin a blízkeho okolia | 27 |
| DANKO Š., UHRN M., PJEŇČÁK P. & MATIS Š.: Netopiere Východoslovenskej roviny, Východoslovenskej pahorkatiny a Zemplínskych vrchov | 37 |
| FULÍN M. & MATIS Š.: Obsadzovanie jednotlivých priestorov Jasovskej jaskyne (Slovenský kras) pod kovárom malým (<i>Rhinolophus hipposideros</i>) počas hibernácie | 59 |
| HORAČEK D.: Výsledky výzkumu netopýřů Ještědského hřbetu a okolí prováděného v letech 1989–1999 | 67 |
| HRÚZ V., KRIŠTÍN A. & URBAN P.: Netopiere Poľany | 97 |
| LEHOTSKÁ B. & LEHOTSKÝ R.: Skúsenosti z ochrany zimnej kolónie raniaka hrdzavého (<i>Nyctalus noctula</i>) v panelovom dome na bratislavskom sídlisku Dlhé Diely | 105 |
| LUČAN R.: Netopýři Hostýnských vrchů | 111 |
| MATIS Š.: Súčasný stav poznatkov o netopieroch Drienovskej jaskyne (Slovenský kras) | 117 |
| MATIS Š., DANKO Š., PJEŇČÁK P., UHRIN M. & FULÍN M.: Ďalšie poznatky o výskyte netopiera pobrežného (<i>Myotis dasycneme</i>) na Slovensku | 127 |
| MATIS Š., PJEŇČÁK P. & DANKO Š.: Netopiere Chránenej krajinej oblasti Východné Karpaty a Národného parku Poloniny | 135 |

krátké zprávy

| | |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| BARVA J.: Neobvyklý nález kolonie netopýra vodního (<i>Myotis daubentonii</i>) | 145 |
| KAŇUCH P. & CELUCH M.: Výskyt <i>Nyctalus noctula</i> v panelových budovách mesta Prešov v rokoch 1998–1999 | 146 |
| LEHOTSKÁ B. & LEHOTSKÝ R.: Príspevok k poznaniu rozšírenia netopierov v Liptovskej kotline | 149 |